

УДК 343.55

О.В. ОЛШЕВСЬКИЙ,

канд. юрид. наук, Харківський національний університет внутрішніх справ

 ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-1102-0675>

ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО МІСТИТЬ ПРОПАГАНДУ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ЛІБЕРАЛЬНОЇ ІДЕОЛОГІЇ ЗАХІДНОГО ЗРАЗКУ В ЧАСТИНІ ЗМІНИ СЕКСУАЛЬНИХ ПАРТНЕРІВ

Ключові слова: мораль, статеве життя, інформація, пропаганда, статева свобода, ліберальна ідеологія, зміна сексуальних партнерів, заходи протидії

Проживаючи в інформаційному суспільстві, працюючи з текстами, аудіовізуальними матеріалами, вкрай важливим стало питання розуміння позитивних і негативних цінностей. Такий навик є елементарною технікою безпеки в бездні деструктивної інформації. Поширення відомостей, де схвалюється статева свобода в частині зміни сексуальних партнерів (як їх зараз називають) є одним із її видів.

До соціально шкідливих та суспільно небезпечних наслідків пропаганди такої свободи, як зазначено в попередньому дослідженні [1], відносяться: на фізичному рівні – різноманітні хвороби, зниження працездатності, тілесні ушкодження, смерть, самогубство, безплідність, патології новонароджених, виродження народу; на психологічному – депресія, пригнічення, розчарованість, цинізм, нездатність співчувати, самотність, егоїзм, ненависть, злість, втрата ідеалу, сенсу життя та інші душевні розлади чи психічні захворювання. Крім цього, досліджуване явище руйнує інститут сім'ї, є детермінантою злочинності.

В кримінології питання протидії злочинності знайшло якісне висвітлення. Однак, питання заходів протидії безпосередньо негати-

вному впливу інформації, що містить пропаганду статевої свободи ліберальної ідеології західного зразку в частині зміни сексуальних партнерів, залишається малодослідженим. Тому метою даної статті є спроба усунення вказаного пробілу.

Заходи протидії згрупуємо відповідно до категорії осіб, на яких вони мають бути спрямовані. З однієї сторони, – це особи, які виготовляють, беруть участь в обігу негативної інформації, а з іншої – ті, хто сприймає такі відомості або дані. Перейдемо безпосередньо до предмету дослідження.

1. Вплив на злочинця та його діяльність. Прямої норми права, яка б забороняла пропаганду зміни статевих партнерів не існує. Однак, опосередковано діє ст.301 КК України під назвою «Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів» [2], якою охороняються моральні засади суспільства в частині розповсюдження інформації про статеве життя. Вона передбачає відповідальність за ввезення в Україну, виготовлення, зберігання, перевезення, інше переміщення, збут, розповсюдження та примушування до участі в створенні порнографічної продукції. Тобто якраз такої, що охоплює крайні форми пропаганди статевої свободи ліберальної ідеології західного зразку.

Закріплене вище положення перекликається із нормами Закону України «Про захист суспільної моралі» [3], де додатково в ч.2 ст.2 зазначено, що виробництво та обіг у будь-якій формі продукції еротичного характеру дозволяються виключно за умови дотримання обмежень, встановлених законодавством. У статтях 8, 12 та 13 цього нормативно-правового акту слідує пояснення:

– розповсюдження продукції сексуального чи еротичного характеру дозволяється лише у спеціально відведених для цього місцях, визначених цим Законом, та у спосіб, встановлений органами державної влади й органами місцевого самоврядування в межах своєї компетенції;

– розповсюдження такої продукції допускається в спеціалізованих медичних закладах

і установах, які мають відповідну ліцензію та ліцензію для надання медичної допомоги особам з сексуальними розладами;

– розповсюдження предметів сексуального чи еротичного характеру допускається лише у спеціалізованих магазинах. Власник магазину, що здійснює продаж відповідної продукції, зобов'язаний інформувати громадян про його специфіку;

– продукція сексуального чи еротичного характеру може розповсюджуватися лише за умови недоступності її неповнолітнім і ненав'язування споживачам;

– рішення про обмеження обігу матеріалів і продукції сексуального характеру за віковою ознакою приймають органи державної влади та органи місцевого самоврядування за погодженням з відповідними державними органами освіти;

– така продукція може розповсюджуватися лише за умови герметичної упаковки, спеціального маркування і за наявності повідомлення «продукція сексуального характеру, продаж неповнолітнім заборонено»

– трансляція теле-, відео- і радіопрограм, що містять елементи еротики, допускається з 24 годин до 4 годин, якщо інше скорочення часу трансляції не передбачено органами місцевого самоврядування;

– перед трансляцією теле- і радіопрограм сексуального чи еротичного характеру обов'язково має бути зроблено звукове або текстове повідомлення про характер програми і заборону перегляду чи прослуховування її неповнолітніми;

– кінотеатри, відеосалони, відеозали мають право публічної демонстрації кіно-, аудіо-, відеопродукції сексуального чи еротичного характеру лише за наявності ліцензії та інших необхідних документів, визначених чинним законодавством;

– адміністрація організації, що публічно демонструє кіно-, аудіо-, відеопродукцію еротичного чи сексуального характеру, зобов'язана вказувати на афіші чи програмі передач категорію прокату відповідної продукції.

У статтях 7, 8, 11 та 12 Закону України «Про захист суспільної моралі» встановлено заборони на:

– втягнення неповнолітніх у діяльність з виробництва й обігу продукції сексуального чи еротичного характеру, порнографічних матеріалів, надання послуг, а також організацію й проведення видовищних заходів сексуального чи еротичного характеру;

– розповсюдження продукції сексуального чи еротичного характеру, порнографічних матеріалів, надання послуг і проведення видовищних заходів сексуального чи еротичного характеру серед неповнолітніх;

– використання образів неповнолітніх у будь-якій формі в продукції сексуального чи еротичного характеру і проведенні видовищних заходів сексуального чи еротичного характеру;

– розповсюдження та рекламу продукції сексуального характеру в житлових будинках, приміщеннях органів державної влади, закладах культури і мистецтва, в підземних переходах, станціях метрополітену, електропотягах і вокзалах, у кіосках продажу періодичної преси і павільйонах, у місцях громадського відпочинку, на вуличних лотках і ринках або додаткових територіях чи місцях за рішенням органів державної влади та місцевого самоврядування;

– розповсюдження друкованої продукції, поліграфії та друкованої продукції засобів масової інформації еротичного чи сексуального характеру без належних вихідних даних, а також індивідуальними розповсюдjuвачами;

– демонстрацію і (або) рекламу друкованої продукції, поліграфії чи друкованої продукції засобів масової інформації еротичного чи сексуального характеру у вікнах, вітринах та інших місцях загального огляду;

– залучення до продажу друкованої продукції, поліграфії та друкованої продукції засобів масової інформації еротичного чи сексуального характеру неповнолітніх, а також продаж (ознайомлення) особам, які не досяг-

ли 16, а в окремих випадках 18 років, продукції сексуального чи еротичного характеру;

– здійснення сексуальних контактів під час проведення видовищних заходів сексуального чи еротичного характеру.

За порушення порядку і умов публічної демонстрації продукції, що містить елементи еротики, засобами масової інформації передбачено, відповідно до ч.9 ст.13 Закону України «Про захист суспільної моралі», скасування ліцензії на даний вид діяльності.

Таким чином, законодавцем в ряді випадків заборонено або обмежено виготовлення чи обіг інформації, що, в тому числі, розпалює бажання зміни статевих партнерів.

Перейдемо до наступної норми, що стосується досліджуваного питання. Ст.302 КК України «Створення або утримання місць розпусти і звідництво» охороняються позиції суспільної моралі в тій частині, що задоволення статевих потреб має здійснюватися без проявів розпусти, безладних статевих контактів або проституції.

Інформаційна складова цієї статті представлена звідництвом для розпусти. Останнє, як зазначають А.А. Васильєв та О.С. Пироженко, передбачає вчинення дій посередницького характеру, що виявляються у сприянні сексуальним стосункам малознайомих чи незнайомих осіб між собою (пошук осіб, які згодні вчинювати розпусні дії, знайомство або організація зустрічей таких осіб, схиляння осіб до розпусти та ін.) [4, с.134].

Відповідно до абз.2 п.17 Постанови Пленуму Верховного Суду України № 5 від 30.05.2008 року «Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи», під фізичними розпусними діями слід розуміти оголення статевих органів винної чи потерпілої особи, непристойні доторкання до статевих органів, які викликають статеві збудження, навчання статевим збоченням, імітація статевого акту, схиляння або примушування потерпілих до вчинення певних сексуальних дій між собою, вчинення статевих зносин, акту онанізму у присутності потерпілої особи то-

що. Інтелектуальними розпусними діями є, зокрема, ознайомлення потерпілої особи із порнографічними зображеннями, відеофільмами, цинічні розмови з нею на сексуальні теми тощо [5]. Із зазначеного видно, що інформаційна частина розпусти полягає у передачі всіляких відомостей або даних, що викликають статеві збудження або навчають статевим збоченням, в тому числі зміни сексуальних партнерів.

Ведучи мову про розпусні дії, доречно згадати і про ст.156 «Розбещення неповнолітніх», де об'єктом кримінально-правової охорони є статеві недоторканість і нормальний фізичний, психічний і соціальний розвиток неповнолітніх [6, с.193].

Наступна стаття, яка опосередковано стосується предмету дослідження – це ст.303 КК України «Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією», якою взято під охорону вільне задоволення статевих потреб. Суспільна небезпечність полягає ще й в тому, що винний, всупереч волі потерпілої особи, схиляє чи примушує її до надання сексуальних послуг, в тому числі, зміни сексуальних партнерів. Інформаційний момент представлений тут через подання винною особою різноманітних відомостей або даних, що спонукають осіб жіночої або чоловічої статі до торгівлі своїм тілом.

Відповідальність за заняття проституцією передбачена адміністративним законодавством. Ст.181-1 КУпАП «Заняття проституцією» [7] охороняються моральні засади суспільства в частині підстав задоволення статевих потреб, а саме: зв'язки між людьми для задоволення статевих потреб мають будуватися на основі особистої симпатії, а не через винагороду.

Таким чином, вище зазначене законодавство в частині статей 156 «Розбещення неповнолітніх», 301 «Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів», 302 «Створення або утримання місць розпусти і звідництво», 303 «Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією» КК України, ст.181-1 «Заняття проституцією» КУпАП, Закону України «Про захист суспільної моралі» та положення інших норматив-

но-правових актів є матеріальною основою протидії негативному впливу інформації, що містить пропаганду статевої свободи ліберальної ідеології західного зразку в частині зміни сексуальних партнерів. Сама наявність перерахованих норм уже стримує потенційних злочинців від протиправної поведінки, а правослухняних стверджує у правильності обраних моральних орієнтирів життя.

Варто звернути увагу і на наявність процесуального механізму притягнення до кримінальної та адміністративної видів відповідальності за вище зазначеними статтями, що підтверджується статистичними даними. За 2015 рік зареєстровано:

- 233 випадки розбещення неповнолітніх, з яких 83 кримінальні провадження направлені до суду з обвинувальним актом;

- 1028 випадків ввезення, виготовлення, збуту і розповсюдження порнографічних предметів, з яких 711 проваджень направлені до суду з обвинувальним актом;

- 476 випадків створення або утримання місць розпусти і звідництва, з яких 355 проваджень направлені до суду з обвинувальним актом;

- 233 випадків сутенерства або втягнення особи в заняття проституцією, з яких 107 проваджень направлені до суду з обвинувальним актом [8].

- 2937 справ про заняття проституцією надійшло для прийняття рішення, з яких по 2005 справам винесено постанови [9, с.34].

Проте, наявність законодавчої бази та механізму репресії недостатньо для успішної протидії злочинності. Необхідна, в першу чергу, зміна світогляду населення до «позитивних» (якщо говорити про ідеологію), традиційних християнських (якщо вести мову про релігію) цінностей.

2. *Щоб не стати жертвою.* Для тих, хто не хоче ризикувати духовним, душевним і тілесним здоров'ям, пропонується сприймати лише завідомо перевірену інформацію, що досягається використанням перевірених джерел. В житті це ще також означає:

- 1) не дивитися відеопродукцію, зазначену в Переліку фільмів, що розглядалися Експертною комісією Міністерства культури і мистецтв України з питань розповсюдження і демонстрування фільмів, і, за її висновками, заборонені для розповсюдження і демонстрування в Україні або мають певні обмеження [10];

- 2) не розглядати відповідні джерела;

- 3) не прослуховувати подібну продукцію;

- 4) не грати ігри, що містять такі відомості;

- 5) активно аналізувати, давати критичну оцінку інформаційним продуктам і послугам на предмет досліджуваного в цій роботі.

Для тих, хто не сприймає всерйоз інформацію як знаряддя впливу на людину, можливе втілення в життя наступних заходів:

- 1) впровадження у виховний та освітній процеси роз'яснювальної роботи про те, які саме відомості або дані відносяться до інформації, що містить пропаганду статевої свободи в частині зміни сексуальних партнерів, чому вона приносить шкоду і яку саме;

- 2) запровадження вікових обмежень на сприйняття інформаційної продукції;

- 3) заборона обігу конкретних інформаційних матеріалів (з цією метою необхідне створення відповідного банку даних, що під силу Національній експертній комісії України з питань захисту суспільної моралі);

- 4) організація масових схвальних оцінок духовному та високоморальному способів життя як серед великих зібрань, так і через ЗМІ, особливо в частині дошлюбних стосунків та створення сім'ї;

- 5) популяризація життя видатних історичних осіб з метою наслідування їхніх позитивних думок і вчинків тощо.

Таким чином, заходи протидії негативному впливу інформації, що містить пропаганду статевої свободи ліберальної ідеології західного зразку в частині зміни сексуальних партнерів мають бути спрямовані на дві категорії осіб – тих хто виготовляє, бере участь в обігу таких відомостей або даних, і тих хто сприймає (а серед них ще дві підгрупи – свідомих і тих, хто ще не зрозуміли можливості

негативного впливу інформації). Серед таких заходів відмітимо діючі та перспективні:

1) наявність на законодавчому рівні статей 156 «Розбещення неповнолітніх», 301 «Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів», 302 «Створення або утримання місць розпусти і звідництво», 303 «Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією» КК України, ст. 181-1 «Заняття проституцією» КУпАП, Закону України «Про захист суспільної моралі» та інших нормативно-правових актів;

2) наявність процесуального механізму реалізації зазначених вище норм;

3) роз'яснювати населенню які саме відомості або дані відносяться до інформації, що містить пропаганду статевої свободи в частині зміни сексуальних партнерів, чому вона приносить шкоду і яку саме;

4) активно аналізувати, давати критичну оцінку інформаційним продуктам і послугам на предмет наявності досліджуваного в цій роботі;

5) не сприймати (тобто не дивитися, не прослуховувати, не грати) завідомо шкідливу інформаційну продукцію;

6) запровадити вікові обмеження на сприйняття інформаційної продукції;

7) заборонити та обмежити обіг конкретних інформаційних матеріалів (з цією метою необхідно створити та активно оновлювати відповідні банки даних (каталогів) з відкритим доступом Національною експертною комісією України з питань захисту суспільної моралі);

8) організувати масові схвальні оцінки духовному та високоморальному способів життя, особливо в частині дошлюбних стосунків та створення сім'ї;

9) популяризувати життя видатних історичних осіб з метою наслідування їхніх позитивних думок і вчинків тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Олішевський О. В. Соціально шкідливі та суспільно небезпечні наслідки пропаганди

статевої свободи ліберальної ідеології західного зразку в частині зміни сексуальних партнерів / О. В. Олішевський // Форум права. – 2016. – № 4. – С. 236–239 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_4_39.pdf.

2. Кримінальний кодекс України : від 05.04.2001 р., № 2341–III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

3. Закон України «Про захист суспільної моралі» : від 20.11.2003 р., № 1296–IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1296-15>.

4. Васильєв А. А. Створення або утримання місць розпусти і звідництво: тлумачення об'єктивної сторони злочину / А. А. Васильєв, О. С. Пироженко // Публічне право. – 2012. – № 3 (7). – С. 131–136.

5. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи» : від 30.05.2008 р., № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-08>.

6. Кримінальне право України (у питаннях та відповідях) : навч. посіб. / [О. М. Литвинов, О. О. Житний, М. М. Клемпарський та ін.]. – Харків : ХНУВС, 2016. – 328 с.

7. Кодекс України про адміністративні правопорушення : від 07.12.1984 р., № 8073–X [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/print1433742136571281>.

8. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення по державі за січень-грудень 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112173&libid=100820#.

9. Адміністративні правопорушення в Україні у 2015 році // Статистичний бюлетень. – Київ : Державна служба статистики України, 2016. – 204 с.

10. Лист Міністерства культури і мистецтв України «Щодо заборони розповсюдження і демонстрування продукції, яка пропагує на-

сильство, жорстокість та порнографію» : від | сурс]. – Режим доступу: [http://www.uazakon.01.07.1999 p., № 9-3216/17 \[Електронний ре-](http://www.uazakon.01.07.1999 p., № 9-3216/17 [Електронний ре- | com/document/spart56/inx56691.htm..)

Олішевський О. В. Заходи протидії негативному впливу інформації, що містить пропаганду статевої свободи ліберальної ідеології західного зразку в частині зміни сексуальних партнерів / О. В. Олішевський // Форум права. – 2017. – № 1. – С. 144–149 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2017_1_26.pdf

Проаналізовано законодавство України, що стосується охорони моральних засад суспільства в частині розповсюдження інформації про статеве життя. Запропоновано заходи протидії негативному впливу інформації, що містить пропаганду статевої свободи ліберальної ідеології західного зразку в частині зміни сексуальних партнерів.

Олишевский А.В. Меры противодействия негативному влиянию информации, содержащей пропаганду половой свободы либеральной идеологии западного образца в части смены сексуальных партнеров

Проанализировано законодательство Украины, относительно охраны моральных основ общества в части распространения информации о половой жизни. Предложены меры противодействия негативному влиянию информации, содержащей пропаганду половой свободы либеральной идеологии западного образца в части смены сексуальных партнеров.

Olishevsky A.V. The Measures of Combating the Negative Influence of Information containing Sexual Freedom Propaganda Western-Style Liberal Ideology in Terms of Changing Sexual Partners

The legislation of Ukraine concerning the protection of the moral foundations of society in the spreading information about sexual life is analyzed. The measures of combating the negative influence of information containing sexual freedom propaganda of liberal ideology in terms of changing sexual partners are offered.

Форум права Ф